

K R O N I K A

Odešla Alena Trnková

Pracovníci Ústavu bohemistických studií obdrželi v říjnu r. 2015 smutnou zprávu, že na přelomu léta a podzimu tohoto roku tiše po dlouhé nemoci, která ji na více než deset let upoutala na lůžko, odešla jejich milá kolegyně PhDr. Alena Trnková.

Narodila se v Praze 14. března 1937 v intelektuální středostavovské rodině. Po studiu bohemistiky a rusistiky na pražské Filozofické fakultě nastoupila v polovině šedesátých let na tehdejší katedru češtiny pro cizince na FF UK a výuce češtiny pro cizince věnovala všechny své schopnosti a znalosti a studentům i svoje srdce. S přestávkou na konci sedmdesátých let, kdy působila jako lektorka českého jazyka na Lomonosovově univerzitě v Moskvě, celý svůj profesní život (do důchodu odešla na konci devadesátých let ze zdravotních důvodů) prožila na FF UK. Generace zahraničních bohemistů na ni vzpomínají jako na objektivní, obětavou, ale i přísnou a nekompromisní učitelku s hlubokými znalostmi českého jazyka se specifickým, někdy trochu drsným, humorem. Její výuka úvodu do studia českého jazyka a především morfologie se vyznačovala precizností, systematickostí, náročností, ale také účelností. To platí bezesbýtku i pro její semináře, které vedla dlouhá léta na pražské Letní škole slovanských studií.

Alena Trnková se stala platnou členkou kolektivu mladých lingvistů (František Čermák, Jiří Hronek, Milan Šára, Jan Holub, Jiřina Sedláková, Kamila Filipová, Ludmila Nováková, Jiřina Luttererová a další), kteří se specializovali na výuku češtiny pro cizince a vytvořili pevné, odborně zdatné jádro pracoviště a kteří se nechali inspirovat svými staršími kolegy k rozvinutí nových lingvodidaktických postupů při výuce češtiny pro cizince. Stali se i autory osvědčených učebnic češtiny pro cizince, dlouhodobě používaných nejen na FF UK, ale i na zahraničních bohemistických pracovištích.

A. Trnková se autorsky podílela na kolektivních dílech, jež na tomto pracovišti, které často měnilo svůj název i organizační strukturu (katedra češtiny pro cizince, oddělení češtiny pro cizince při katedře českého a slovenského jazyka, Ústav slovanských studií, Ústav bohemistických studií) vznikala – *Slovník české frazeologie a idiomatiky*, *Textová cvičebnice českého jazyka I, II.* a další. Své encyklopedické znalosti českého jazyka a obecné lingvistiky vtělila především do svých skript a do nespočetných cvičení, která obětavě vytvářela a rozmnožovala pro jednotlivé konkrétní skupiny studentů. Především její *Cvičení z české mluvnice*, ale i *Cvičení*

z české morfologie a Cvičení na rozlišování českých hlásek patří dodnes ke klasické a respektované výbavě téměř každého pracoviště u nás i ve světě, kde se vyučuje čeština jako cizí jazyk.

Kolegyně Trnková byla především vysokoškolskou učitelkou, odborných prací po sobě příliš nezanechala a titul PhDr. obhájila až koncem sedmdesátých let. Její znalosti a pedagogické zkušenosti je třeba hledat v jejích pracích určených studentům. Přes to, nebo právě proto, patřila k respektovaným bohemistům a konzultovat své práce za ní chodívali i mnozí „otitulovaní“ bohemisté a slavisté.

Na PhDr. Alenu Trnkovou budou vzpomínat její kolegové, a především její studenti, dnes působící téměř po celém světě. Všichni jsme jí vděční za to, co jsme se od ní naučili, a za vše, co pro nás nezištně vykonala.

Čest její památce!

Jiří Hasil (Praha)